

EUROOPAN KESKUSPANKKI

PANKKIVALVONTA

**VALVOJAN ARVIOINTIPROSESSIN
MENETELMÄKUVAUS
VÄHEMMÄN MERKITTÄVÄT LAITOKSET
2018**

Sisällys

1 Yleistä

2 Menetelmät

3 Avoimuus ja viestintä

Vähemmän merkittävien laitosten arviointiprosessin taustaa

Taustaa

- Kansalliset toimivaltaiset viranomaiset vastaavat vähemmän merkittävien laitosten suorasta valvonnasta ja päättävät siis tarvittavista pääoma- ja likviditeettitoimista sekä laadullisista toimista.
 - EKP ja kansalliset valvontaviranomaiset ovat vuodesta 2015 lähtien kehittäneet yhteistä menetelmää vähemmän merkittävien laitosten arviointiprosessille. Menetelmä perustuu valvojan arviointiprosessia koskeviin EPV:n ohjeisiin, ja sen kehittämisessä on nojaututtu merkittävien laitosten valvonnassa sovellettaviin menetelmiin ja kansallisten arviointiprosessien menetelmiin.
 - Kansalliset valvontaviranomaiset ottavat yhdenmukaistetun menetelmän käyttöön vuodesta 2018 alkaen, jolloin sitä on sovellettava vähintään tarkimmin valvottaviin vähemmän merkittäviin laitoksiin. Muutoin menetelmä voidaan ottaa käyttöön porrastetusti, kuitenkin niin, että kaikki vähemmän merkittävät laitokset ovat sen piirissä vuoteen 2020 mennessä.
-
- Menetelmien kehittämistä jatketaan vähemmän merkittävien laitosten valvojan arviointiprosessista saatavien kokemusten pohjalta.

Perusperiaatteet

Periaatteet

- Yhtenäistetään kansallisten toimivaltaisten viranomaisten valvojan arviointiprosesseja sekä luodaan merkittävälle ja vähemmän merkittävälle laitoksille mahdollisimman yhdenmukaiset valvojan arviointiprosessit.
- Vähemmän merkittävien laitosten arviointiprosessi on kehitetty merkittäviin laitoksiin sovellettavien menetelmien pohjalta.
- Arviointiprosessissa noudatetaan suhteellisuusperiaatetta ja joustavuutta vähemmän merkittävien laitosten erityispiirteiden huomioimiseksi.
- Kansalliset erityispiirteet (esim. kirjanpitosäännöt, asetukset) otetaan huomioon.
- Arviointiprosessissa nojaututaan luotettavan riskien arvioinnin pilareihin:
 - ✓ sekä määrälliset että laadulliset tekijät
 - ✓ kokonaisarvio laitosten elinkelpoisuudesta, ottaen huomioon kunkin laitoksen erityispiirteet
 - ✓ ennakoiva näkökulma

1. Yleistä

Toimivaltuuksien jako kansallisten toimivaltaisten viranomaisten ja EKP:n kesken

- Tiheä määrällisten ja laadullisten tietojen raportointi
- Valvontanäkemyksen vaihto
- Suositusten, suuntaviivojen ja yleisten ohjeiden yhteinen kehittäminen
- Menetelmien ja periaatteiden yhteinen kehittäminen

Vähemmän merkittävät laitokset

EKP:llä välitön toimivalta (esim. toimilupa-asioissa)

EKP voi tarvittaessa

- suorittaa paikalla tehtäviä tarkastuksia
- ottaa yksittäisen vähemmän merkittävän laitoksen suoraan valvontaansa

1. Yleistä

Valvojan arviointiprosessi pohjautuu EU:n lainsäädäntöön ja EVP:n ohjeisiin sekä parhaisiin valvontakäytäntöihin.

Vakavaraisuusdirektiivin artikla 97

Toimivaltaisten viranomaisten on tarkastettava laitosten käyttöön ottamat järjestelyt, strategiat, menettelyt ja mekanismit ja arvioitava:

- (a) laitoksiin kohdistuvat tai mahdollisesti kohdistuvat riskit
- (b) riskit, joita laitos aiheuttaa rahoitusjärjestelmälle
- (c) stressitestien paljastamat riskit, ottaen huomioon laitoksen toiminnan luonne, laajuus ja monimuotoisuus.

Soveltamisala – vakavaraisuusdirektiivi ja YVM-kehysasetus

Vakavaraisuusdirektiivin artiklan 110 nojalla kansallisten toimivaltaisten viranomaisten tulee toimivaltaisina viranomaisina toteuttaa valvojan arviointiprosessi ja päättää vaatimusten soveltamistason mukaisista valvontatoimista vähemmän merkittävien laitosten suhteen. Arviointimenetelmän soveltamisessa tulee kuitenkin huomioida kansalliset lait ja asetukset.

YVM-kehysasetuksen artiklassa 39 asetetaan kriteerit, joiden mukaan laitos luokitellaan merkittäväksi tai vähemmän merkittäväksi. Luokituksen perusteella määräytyy, tuleeko luottolaitos EKP:n vai kansallisen valvontaviranomaisen suoraan valvontaan.

Euroopan pankkiviranomaisen ohjeet

Ohjeet valvojan arviointiprosessin (SREP) yhteisistä menettelyistä ja menetelmistä (EBA/GL/2014/13), jne.

Baselin pankkivalvontakomitean ja finanssimarkkinoiden vakauden valvontaryhmän periaatteet

Sisällys

1

Yleistä

2

Menetelmät

3

Avoimuus ja viestintä

2. Menetelmät

Perusrakenne ja osatekijät samat kuin merkittävien laitosten valvojan arviointiprosessissa

Suhteellisuusperiaate

- Valvonnan vähimmäistason määrittämisessä noudatetaan priorisointimallia: **tarkimmin valvottavat** laitokset määritetään sen mukaan, minkä laitosten riskit ja vaikutukset kotimaiseen rahoitusjärjestelmään ovat suurimmat.
- Prioriteettiluokittelun pohjalta valvontaviranomainen päättää mm. arviointiprosessin **syvällisyydestä** (tiheys, laajuus, yksityiskohtaisuus), **valvontaodotuksista** sekä **tiedonsaantitarpeista**.

Esimerkki

Arvioinnin syvällisyys

- Tarkimmin valvottavista vähemmän merkittävistä laitoksista tehdään vuosittain **täysimittainen** valvonta-arvio, kun taas muiden vähemmän merkittävien laitosten kohdalla riittää, että valvonta-arvio **päivitetään** vuosittain ja täysimittainen arvio tehdään harvemmin.
- Prioriteettiluokittelusta riippumatta vähemmän merkittäviltä laitoksilta arvioidaan vain sellaiset riskiluokat ja niiden alaluokat, jotka katsotaan **olennaisiksi**.

Valvontaodotukset

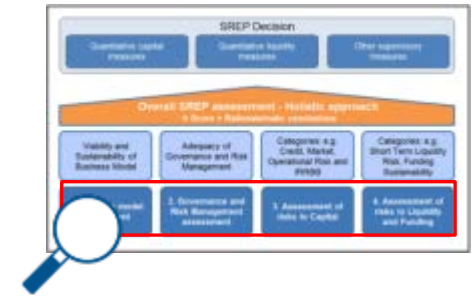
- Laitokselle voivat sen toiminnan luonteesta, koosta ja monimuotoisuudesta riippuen riittää yksinkertaistetut riskienhallintamenetelmät ja -prosessit (varsinkin jos laitosta ei ole luokiteltu tarkimmin valvottavaksi).

Tiedonsaantitarpeet

- Arviointimenetelmät on räätälöity sen mukaan, mitä taloudellista informaatiota ja muita valvontatietoja kansallisten valvontaviranomaisten saatavilla on vähemmän merkittävien laitosten raportointivaatimusten nojalla (esim. FINREP-raportoinnista saadaan **huomattavasti suppeampia tietoja** kuin merkittävien laitosten vastaavasta raportoinnista) tai muulla perusteella.

2. Menetelmät

Kaikkien neljän osatekijän arviointi etenee samalla tavalla – tuloksena luotettava riskiarvio

Jatkuvan riskienarvioinnin kolme vaihetta (samat kaikkien osatekijöiden kohdalla)

Vaihe 1 Tietojen keruu	Vaihe 2 Automaattinen pohjaluokitus	Vaihe 3 Harkintaan perustuva arvio
Päätietolähteet: <ul style="list-style-type: none"> säännöllinen lakisääteinen raportointi muut asiakirjat 	<ul style="list-style-type: none"> Riskitason pisteluokitus Riskienhallinnan compliance-tarkastus 	Muutoksia tarvittaessa lisäseikkojen sekä pankin erityispiirteiden ja monimutkaisuuden perusteella

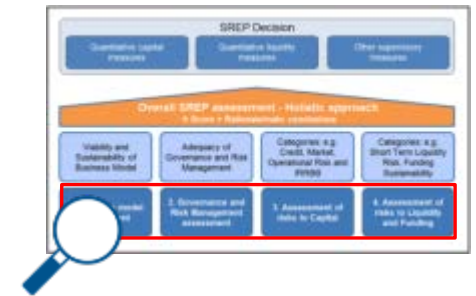
Arvioitavana riskitaso (RT) ja/tai riskienhallinta (RH)

	1. Liiketoiminta malli	2. Sisäinen hallinto ja riskienhallinta	3. Pääomaan vaikuttavat riskit	4. Likviditeetti-riskit
RT	✓	n/a	✓	✓
RH	n/a	✓	✓	✓

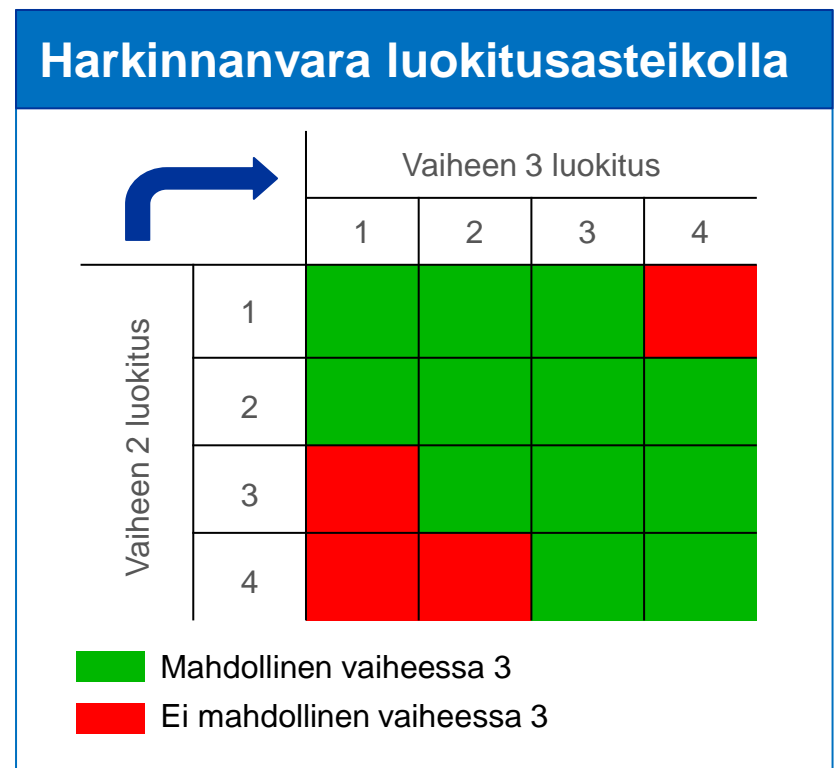
Kokonaistulos (RT + RH)

n/a = ei sovelleta ko. kohdassa

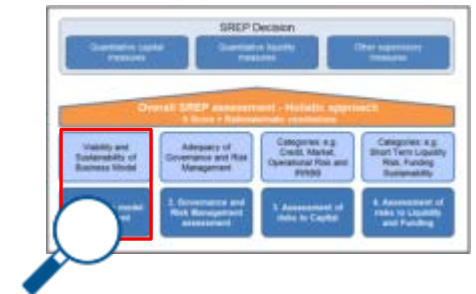
Harkinta selkeiden periaatteiden rajoissa

- Nelitasoisessa luokitusasteikossa voidaan käyttää kohtuullista harkintaa. Vaiheen 2 luokitusta voidaan harkinnan perusteella nostaa enintään yhdellä pykälällä tai laskea enintään kahdella pykälällä.
- Näin voidaan yhdistää oikeassa suhteessa
 - ✓ yhteinen arviointiprosessi, jolla varmistetaan kaikkien vähemmän merkittävien laitosten valvonnan yhtenäisyys ja määritetään pohjatulos
 - ✓ tarvittava harkinnanvara, jotta voidaan huomioida laitosten erityispiirteet ja monimutkaisuus.
- Pisteluokitusta voidaan sekä nostaa että laskea, ja muutokset on dokumentoitava kaikilta osin.
- Selkeisiin periaatteisiin pohjautuvan harkinnanvaran ylittäminen voidaan sallia vain perustelluissa poikkeustapauksissa (mm. tietojen laadun takia)

Osatekijä 1: Liiketoimintamallin arviointi

Liiketoimintamallien arviointi koostuu seuraavista tekijöistä:

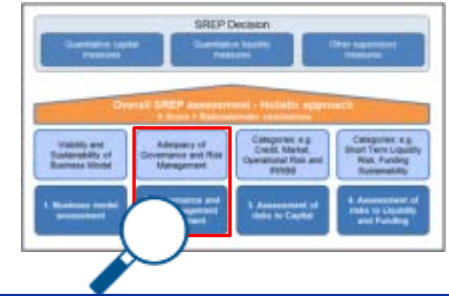
Esimerkkejä arvioiduista liiketoimintamalleista

- Perinteinen pankki
- Tukkupankki
- Erikoistunut rahoituksenvälittäjä
- Säästö-/osuuspankkien keskusyhteisö
- Investointipankki
- Rahoitusmarkkinainfrastrukturi

Esimerkkejä keskeisimmistä arviointikysymyksistä

- Pystyykö laitos kerryttämään valvonnan näkökulmasta riittävästi tuottoja seuraavien 12 kuukauden aikana?
- Tarjoaako laitoksen strategia riittävät valmiudet vastata havaittuihin elinkelpoisuutta koskeviin uhkiin?
- Miten laitos odottaa tekevänsä voittoa keskipitkällä/pitkällä aikavälillä?
- Ovatko laitoksen strategian ja ennusteiden pohjana olevat oletukset johdonmukaisia ja uskottavia?

Osatekijä 2: Sisäinen hallinto ja riskienhallinta

Arvioitavat osa-alueet

- Sisäiset hallintojärjestelyt (ml. tärkeimmät valvontatoiminnot kuten riskienhallinta, sisäinen tarkastus ja compliance-toiminto)
- Riskienhallintajärjestelmä ja riskikulttuuri
- Riski-infrastrukturi, sisäiset tiedot ja raportointi
- Palkkioperiaatteet ja -käytännöt

Riskienhallinnan arviointi

- Vakavaraisuusdirektiivin kansallisten täytäntöönpanosäännösten noudattamisen tarkastus
- Analyysit esim. seuraavista aiheista:
 - ✓ organisaatorakenne
 - ✓ sisäinen tarkastus
 - ✓ compliance-toiminto
 - ✓ palkitseminen
 - ✓ riskinottohalu
 - ✓ riski-infrastrukturi
 - ✓ raportointi

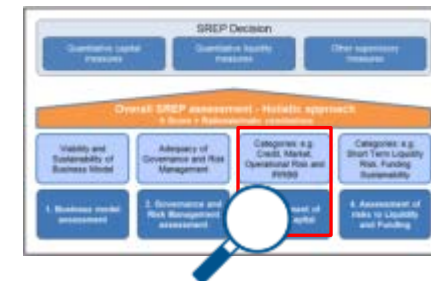
Harkintaan perustuva arvio

- Kattava analyysi
- Vaiheen 2 pistetuloksen mukauttaminen tarvittaessa ottaen huomioon pankin erityispiirteet

Kaksi esimerkkiä tärkeimmistä arviointikysymyksistä

- Onko laitoksessa compliance-toiminto, joka on organisatorisesti sekä toiminnallisesti erillinen ja riippumaton liiketoimintavastuusta?
- Onko käytössä mekanismeja, joilla varmistetaan, että toimiva johto voi ryhtyä ajoissa toimiin, joilla se voi tehokkaasti hallita ja tarvittaessa lieventää olennaisia haitallisia riskipositioita ja erityisesti sellaisia riskipositioita, jotka ylittävät tai lähes ylittävät hyväksytyt ja ilmoitetun riskinottohalun tai riskilimiitin?

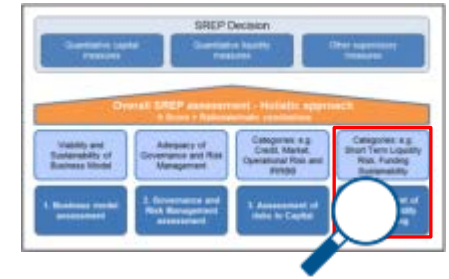
Osatekijä 3: Pääoman riittävyyteen liittyvät riskit

Kolme arviointinäkökulmaa (osa-aluea)

Osa-alue 1 Valvontanäkökulma	Osa-alue 2 Pankin näkökulma	Osa-alue 3 Ennakoiva näkökulma
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Jokainen pääomaan liittyvä riskiluokka arvioidaan ja pisteytetään erikseen kolmessa vaiheessa. ➤ Pääomaan liittyviä riskiluokkia (mikäli pankin kohdalla olennaisia) ovat <ul style="list-style-type: none"> ✓ luottoriski ✓ markkinariski ✓ rahoitustoiminnan korkoriski ✓ operatiivinen riski 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kansalliset toimivaltaiset viranomaiset keräävät ICAAP-tietoja EPV:n ohjeiden ja kansallisen sääntelyn mukaisesti. ➤ ICAAP-menettelyn luotettavuuden arviointi: <ul style="list-style-type: none"> ✓ ICAAP-menettelyn hallinnointi ✓ pääomasuunnittelu ✓ skenaarioiden laadinta ja stressitestaus ✓ sisäinen valvonta, riippumattomat tarkastukset ja ICAAP-dokumentaatio ✓ data ja infrastruktuuri ✓ riskien tunnistus, hallinta ja aggregointi ➤ Jos ICAAP-luvut ovat luotettavia, niiden tulisi toimia pääoman riittävyyden arvioinnin lähtökohdana osa-alueessa 2. ➤ Kansalliset toimivaltaiset viranomaiset voivat käyttää kansallisia menetelmiä laitosten pääomalaskelmien arvioinneissa. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kansalliset toimivaltaiset viranomaiset voivat harkintansa mukaan joko määrätä käytettävät testit ylhäältä käsin, antaa pankkien käyttää omia stressitestejään tai soveltaa näiden yhdistelmää. ➤ Menetelmän valinnassa tulee huomioida laadunvarmistuksen vähimmäisvaatimukset. ➤ Kansalliset toimivaltaiset viranomaiset voivat valita skenaarioihin sisältyvät häiriöt harkintansa mukaan.

Osatekijä 4: Likviditeettiriskit

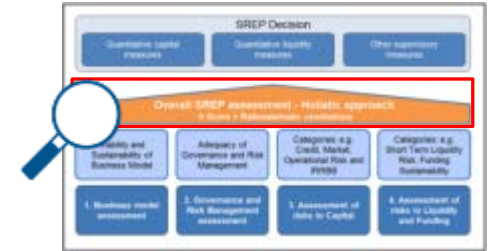

Kolme arviointinäkökulmaa (osa-aluea)

Osa-alue 1 Valvontanäkökulma	Osa-alue 2 Pankin näkökulma*	Osa-alue 3 Ennakoiva näkökulma*
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Jokainen likviditeettiin liittyvä riskiluokka arvioidaan ja pisteytetään erikseen kolmessa vaiheessa. ➤ Likviditeettiin liittyvät riskiluokat: <ul style="list-style-type: none"> ✓ lyhyen aikavälin maksuvalmius ✓ varainhankinnan kestävyys 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kansalliset toimivaltaiset viranomaiset keräävät ILAAP-tietoja EPV:n ohjeiden ja kansallisen sääntelyn mukaisesti. ➤ ILAAP-menettelyn luotettavuuden arviointi: <ul style="list-style-type: none"> ✓ ILAAP-menettelyn hallinnointi ✓ rahoitusstrategia ja likviditeettisuunnittelu ✓ skenaarioiden laadinta, stressitestausta ja vararahoitussuunnitelma ✓ sisäinen valvonta, riippumattomat tarkastukset ja ILAAP-dokumentaatio ✓ tiedot ja infrastruktuuri ✓ riskien tunnistus, hallinta ja aggregointi ➤ Kansalliset toimivaltaiset viranomaiset voivat harkintansa mukaan käyttää kansallisia menetelmiä arvioidessaan laitosten likviditeetin tarvetta. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Arvioinnissa käytetään ylhäältä käsin määrättyä stressitestausten menetelmää, joka perustuu vakavaraisuusraportointiin (COREP). ➤ Esimerkkejä toimista: <ul style="list-style-type: none"> ✓ säädettyä vähimmäistasoa korkeampi maksuvalmiusvaatimus ✓ vaatimus tietystä vähimmäisselvitysjaksosta ✓ likvideille varoille asetettava vähimmäisvaatimus

* Vuonna 2018 arvioinnissa on käytettävissä rinnakkain kaksi menetelmää. Kansalliset toimivaltaiset viranomaiset voivat soveltaa sekä kansallista menetelmää, jos sellainen on olemassa, että yhteistä menetelmää, jos se eroaa kansallisesta menetelmästä. Kansalliset toimivaltaiset viranomaiset voivat päättää, kummalla menetelmällä saatua tulosta käytetään ILAAP-menettelyn arvioinnissa.

Vakavaraisuuden kokonaisarviointi

- Tiivis kokonaisarvio laitoksen riskiprofiilista:
 - ✓ perustana neljän osatekijän analyysi
 - ✓ kaikki valvojan arviointiprosessin neljä osatekijää lähtökohtaisesti yhtä tärkeitä
- Arvioinnissa otetaan huomioon
 - ✓ laitoksen pääoma-/likviditeettisuunnitelmat, joilla valmistaudutaan vakavaraisuusdirektiivin ja -asetuksen täysimittaisten vaatimusten noudattamiseen
 - ✓ vertailu muihin laitoksiin
 - ✓ makroympäristö, jossa laitos toimii

Valvojan arviointiprosessia koskevien EPV:n ohjeiden (EBA/GL/2014/13) taulukon 13 (s. 171–172) mukaisesti vakavaraisuuden kokonaisarvioinnin pistetulokset vastaavat valvojan kokonaisarviota laitoksen elinkelpoisuudesta. Mitä korkeampi pistetulos, sitä suurempi riski laitoksen elinkelpoisuuteen kohdistuu yhden tai useamman riskiprofiilin piirteen vuoksi (ml. laitoksen liiketoimintamalli, sisäinen hallintojärjestelmä sekä laitoksen vakavaraisuuteen tai maksuvalmiusasemaan kohdistuvat yksittäiset riskit).

Laitoksen riskiprofiili koostuu aina useista toisiinsa liittyvistä riskitekijöistä.

Kansalliset toimivaltaiset viranomaiset tekevät valvonta-arviopäätökset

Laitoskohtaiset valvonta-arviopäätökset voivat sisältää:

Omia varoja koskevia vaatimuksia

- Kokonaispääomavaatimus, joka koostuu omia varoja koskevasta vähimmäisvaatimuksesta (8 prosentin pääomasuhde) ja pilarin 2 mukaisista lisävaatimuksista
- Yhteenlasketut puskurivaatimukset

Määrällisiä likviditeettivaatimuksia

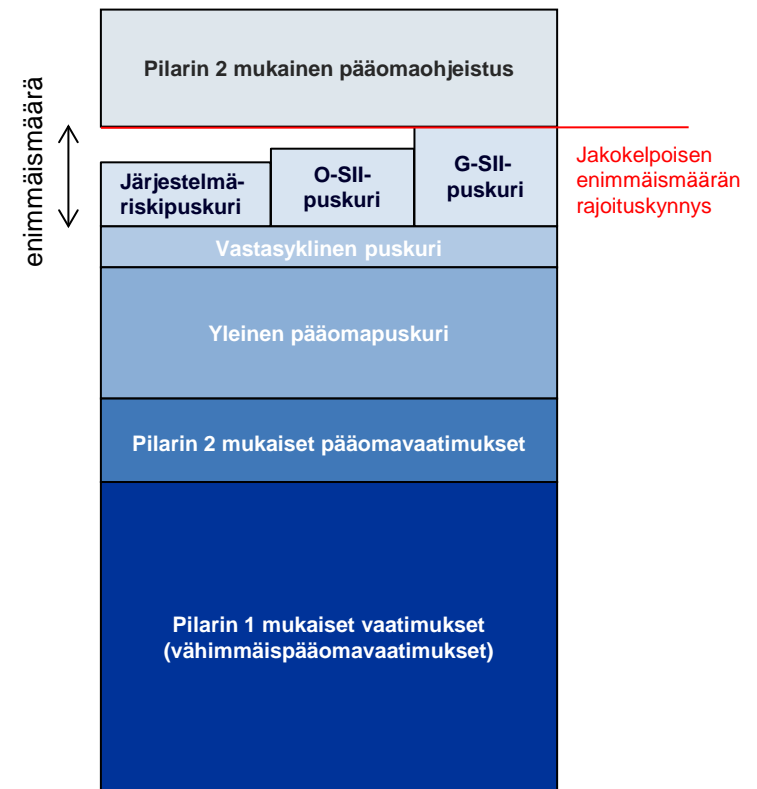
- Säädettyä vähimmäistasoa korkeampi maksuvalmiusvaatimus
- Pidemmät selviytymisjaksot
- Muut toimet

Laadullisia valvontatoimia

- Muita valvontatoimia voivat olla esim. liiketoiminnan rajoittaminen tai supistaminen, vaatimus riskien vähentämisestä sekä lisäraportointia tai useammin tapahtuvaa raportointia koskevien vaatimusten asettaminen.

- Kansalliset toimivaltaiset viranomaiset voivat vuonna 2018 ottaa käyttöön pilarin 2 mukaisen pääomaohjeistuksen, jos kansallinen sääntely sallii sen¹.

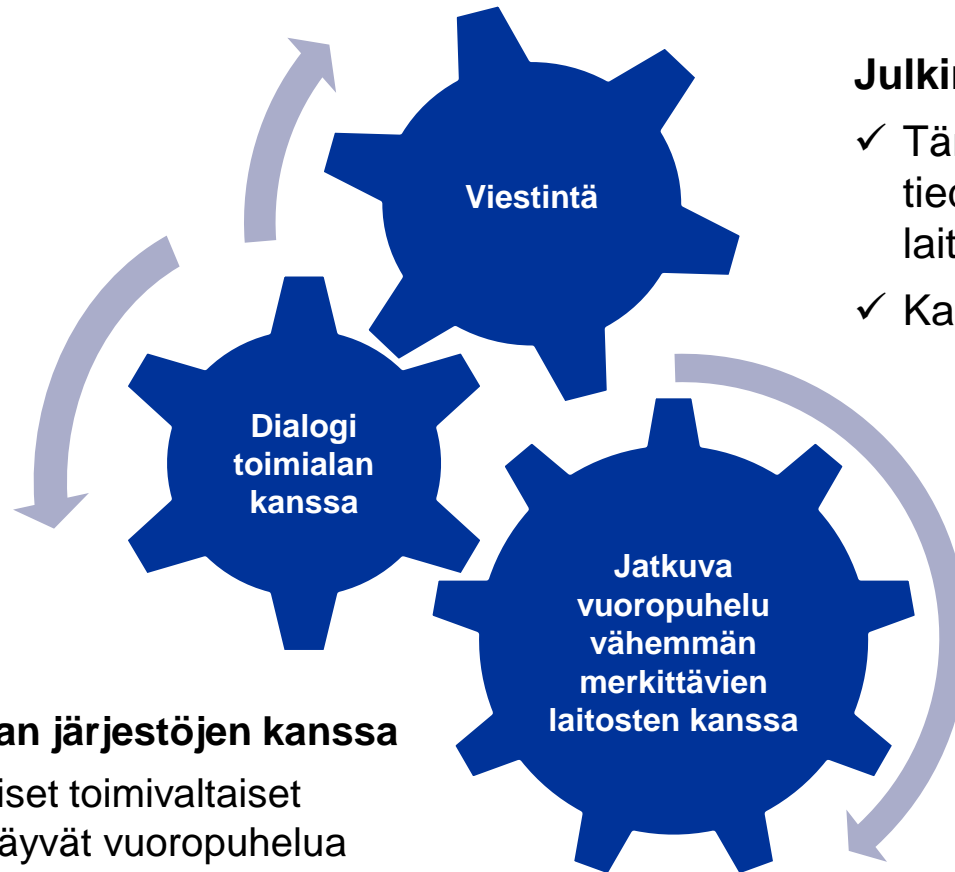
¹ EPV:n tarkistettuja ohjeita valvojan arviointiprosessista aletaan soveltaa vasta vuonna 2019.

Sisällys

- 1 Johdanto
- 2 Menetelmät
- 3 Avoimuus ja viestintä

3. Avoimuus ja viestintä

Julkinen viestintä

- ✓ Tämä menetelmäkuvaus, jolla parannetaan tiedottamista vähemmän merkittävien laitosten arviointiprosessista
- ✓ Kansallinen sääntely ja muut julkaisut

Dialogi pankkialan järjestöjen kanssa

- ✓ EKP ja kansalliset toimivaltaiset viranomaiset käyvät vuoropuhelua eurooppalaisten pankkialan järjestöjen kanssa
- ✓ Kansalliset toimivaltaiset viranomaiset käyvät vuoropuhelua kansallisten pankkialan järjestöjen kanssa

Valvontadialogi vähemmän merkittävien laitosten kanssa

- ✓ Valvojien ja yksittäisten laitosten tapaamiset
- ✓ Valvonta-arviopäätökset (oikeus tulla kuulluksi)

Tavoitteena on, että pankit saavat:

- ✓ riittävästi tietoa käytettyjen menetelmien ja riskien arvioinnin ymmärtämiseksi sekä puutteiden korjaamiseksi
- ✓ riittävän varmuuden tilanteesta pääomasuunnittelunsa pohjaksi